הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שכה

(לג) * [פ] וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלָעֲרָב מֻתָּר מִיָּד: ח [צ] דָּבָר (לד) שֶׁאֵין בּוֹ חֲשָׁשׁ צִידָה וּמְחַבֵּר, אֶלָּא שֶׁהוּבָא מֵחוּץ לַתְּחוּם, אִם הֵבִיאוֹ הָאֵינוּ יְהוּדִי לְעַצְמוֹ, (לה) מֻתָּר אֲפִלּוּ בּוֹ בַּיּוֹם. [ק]וְאִם הֵבִיאוֹ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, (לו) מֻתָּר לְטַלְטֵל אֲפִלּוּ מִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ, (לז) אֲבָל לֶאֱכֹל אָסוּר בּוֹ בַּיּוֹם (לח) לְמִי (י) שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ, [ר]וְלָעֲרָב (יא) (לט) בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ. הַגָּהּ: (מ) וְיֵשׁ אוֹמְרִים (יב) דְּאֵין הַלַּיְלָה עוֹלָה מִן הַחֶשְׁבּוֹן, רַק צָרִיךְ לְהַמְתִּין בְּיוֹם רִאשׁוֹן בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ (סמ"ק ומרדכי סוף פרק כל כתבי (פע"ז סי' מט))(*). (מא) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלְמִי שֶׁהוּבָא

(*) בדרכי משה (אות ז) הביא זה בשם הסמ"ג (לאוין סה) והמרדכי (שם) שהסתפקו בדבר זה, ולא הכריע שם. ובסמ"ק (מצוה קצד בהגהות אות טו) הכריע בזה להקל דלא כרמ"א.

פ טור בְּשֵׁם סְמ"ג (שם).
צ מֻהָא דְּבִיצָה כ"ה (ע"א) וְעַיְרוּבִין (פ' [מ'] (ע"א).
ק שָׁם. ר רי"ף (בתשובה הובא בתמים דעים סי' קכב) וְהָרַ"ן (ביצה יג: ד"ה ופירוש) וְסְמ"ג (שם) וְהַמְּרַדְכַי (פע"ז סי' חט) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.
ש רַ"י (ביצה כד: בתוס' ד"ה ולערב) וְכֵן פָּסַק הָרא"ש (שם פ"ג סי' ב).

בַּאֵר הֵיטֵב

ח (י) שֶׁהוּבָא. וְאִם הֵבִיאוֹ לִשְׁנַיִם, אֲסוּרִין לְהַתְחִיל, כְּנֶגֶד הַגְּדוֹלָה (הגה"ט). וּמַתַּר לְמִכּר לְמִי שֶׁלֹּא הוּבָא בִּשְׁבִילוֹ בְּלִי רְוָח, אִם לֹא כְּנֶגֶד לָקְחוֹ, וְאִם כֵּן אָסוּר, (שְׁרֵרִי) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם), עַיֵּן שָׁם. וְאִם הוּבָא בְּסְפִינָה שָׁרִי, וְעַיֵּן סִימָן ת"ד (ס"א) וְסִימָן ת"ה (ס"ו) דְּאָסוּר לְהוֹצִיאָם חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, אִם לֹא שֶׁהָיוּ מֻעָרָב שַׁבָּת בִּסְפִינָה וְלֹא הָיוּ בַּיַּבָּשָׁה, מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק טו): (יא) בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ. וְאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין אֶלָּא בִּכְדֵי שֶׁשָּׁהָה הַמֵּבִיא בַּשַּׁבָּת, שֶׁאִם הֵבִיאוֹ רוֹכֵב עַל הַסּוּס אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין כָּל כָּךְ [וְנִכְנַסְתָּ הַגְּדוֹלָה (הגב"י)]. וְנִרְאֶה לִי שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין אֶלָּא בִּכְדֵי שֶׁיָּכוֹל לִרְכֹּב בַּיּוֹם, בְּלֵילֵי שַׁבָּת וַדַּאי לֹא רָכַב, מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק יז), עַיֵּן שָׁם: (יב) דְּאֵין הַלַּיְלָה. בְּמָרְדְּכַי סוֹף פֶּרֶק כָּל כְּתָבֵי (פט"ז סי' חט) נָתַן טַעַם לָזֶה, לְפִי שֶׁאֵין רְגִילוּת לְהָבִיא בְּלֵילָה מִמָּקוֹם רָחוֹק וכו', וּלְפִי זֶה דַּוְקָא שֶׁמֵּבִיא מֵחוּץ לַתְּחוּם הָרֵי חֲמִשָּׁה זוּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּצִידַת דָּגִים וּלְקִיטַת פֵּרוֹת שֶׁהוּא בְּמָקוֹם קָרוֹב שֶׁפִּיר יוּכַל לְהָבִיא בְּלֵילָה, מְשׁוּם הָכִי כָּתַב רַמ"א כָּאן וְלֹא לָעֵיל בְּסָעִיף ז', ט"ז (סק"ו). וְהַיְנוּ שֶׁל שְׁלֹמָה

בֵּאוּר הֲלָכָה

מְנֻעָלִים עַל הַמַּקָּח בְּיוֹם טוֹב אִם מֻתָּר לְלָבְשָׁם, וְהוּבָא בְּהַגָּהוֹת אֲשֶׁרִ"י פֶּרֶק ג' דְּיוֹם טוֹב (סי' ז), וְהִנֵּה הָרַמ"א סָתַם לֵיל בְּרִ"ב סָעִיף ד' לְהַקֵּל, דְּאֵין בָּזֶה מְשׁוּם מַקָּצֶה הוּאִיל וּגְמָרוּ בִּידֵי אָדָם, וְהָכָא לֹא נִסְתַּם הַדִּין בְּעִנְיָן זֶה, יֵשׁ לוֹמַר מְשׁוּם דִּבְעִנְיָנוּ יֵשׁ עוֹד סְבָרָא לְהַחְמִיר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק טז), מְשׁוּם דְּמִידֵי דְּבַר אֲכִילָה הוּא יֵשׁ לָחוּשׁ שֶׁמָּא יֹאמַר לֶאֱפוֹת, אוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (סק"י) בְּשֵׁם הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה (חולין פ"א סי' לב) דְּדַוְקָא בְּדָבָר שֶׁהִתְחִיל מִבְּעוֹד יוֹם וּגְמָרוֹ בְּשַׁבָּת בָּזֶה יֵשׁ לְהָקֵל מִשּׁוּם דְּגְמָרוּ בִּידֵי אָדָם מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ, וּבְסִימָן רנ"ב מְיֻיתָּר:

נִמְי שֶׁהָאֵינוּ יְהוּדִי הַתְחִיל הַמְנֻעָל מִבְּעוֹד יוֹם וּגְמָרוֹ בְּשַׁבָּת וְלִהְכִי הֻקַּל בָּזֶה:

ז * וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלָעֲרָב מֻתָּר מִיָּד. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לג) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם חַיֵּי אָדָם דְּאֵין לִסְמֹךְ עַל זֶה כִּי אִם לְצֹרֶךְ מִצְוָה וְהוּא הַדִּין בְּמָקוֹם הַדְּחָק. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דִּכְסָתְמָם פְּרוּת שֶׁאֵצֶל אֵינוֹ יְהוּדִי אַף שֶׁלֹּא הֵבִיאוֹ דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לְצַיֵּן בָּזֶה אִם יֵשׁ לְהָקֵל, דְּהָא דַּעַת הַמַּקְלִין בָּזֶה הוּא דַּעַת רַשְׁ"י (קנא. ד"ה ושמואל) דְּפָסַק כִּשְׁמוּאֵל לְקוּלָּא וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ואם ספק) וְהַגְּרַ"א, וְכָתַב שָׁם הָרַ"ן (סה. ד"ה ומצינו) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹנָה דְּהָא דְּאָסְרוּ בְּגִמְרָא (ביצה כד:) בֵּיצִים בְּמִינוֹ בְּמִחָבֵּר, דְּכָל שֵׁישׁ בְּמִינוֹ בְּמִחָבֵּר הוּא כְּוַדַּאי נִלְקָטוּ בְּשַׁבָּת דְּרַבָּן דַּרְכָּן לְלַקְּטָן בְּיוֹמָן, אֶלָּא דְּהַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן תקט"ו (ד"ה ואם הוא) כָּתַב דְּהַסְּמַ"ג (לאוין סה, שרשי ועניני מלאכות) מַשְׁמַע דְּפָלִיג עַל רַבֵּנוּ יוֹנָה, וְעַיֵּן בְּמֻגָּן אַבְרָהָם שָׁם (ס"ק יב) מַה שֶּׁתֵּרֵץ דְּלֹא יִקְשֶׁה עַל הַסְּמַ"ג מַה דְּאִיתָא בְּגִמְרָא בֵּיצִים בְּמִינוֹ בְּמִחָבֵּר אָסוּר, מְשׁוּם דְּהָבִיא דּוֹרוֹן שְׁאנִי, אֲבָל לְדִינָא אַף אִם נִימָא דְּהַסְּמַ"ג מַקֵּל גַּם בָּזֶה,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כַּנַּ"ל בְּסָעִיף ה', אֲבָל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת יֵשׁ לְהַחְתִּיר בָּזֶה מִיָּד מְשׁוּם סְפֵק סְפֵקָא [תּוֹסֶפְתָּ שַׁבָּת (ס"ק טז) וּפְרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יד) וְחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל סג ס"ב)]: (לג) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלָעֲרָב מֻתָּר מִיָּד. דִּסְבִירָא לְהוּ דְּלֹא אָסְרוּ רַבָּנָן (לה) בָּזֶה מִסְּפֵקָא, וּמִכָּל מָקוֹם בְּשַׁבָּת גּוּפָא דְּאָסוּרוּ מְשׁוּם מַקָּצֶה, מוֹדוּ דְּאֵין לְהַתִּיר אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּרַק סָפֵק אִם נִלְקְטוּ בְּשַׁבָּת, דְּבִסְפֵק מוּכָן (לו) הַחְמִירוּ יוֹתֵר מִשְּׁאָר סְפֵיקוֹת דְּרַבָּנָן וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ה'. וּלְדִינָא כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק יג) דְּמִשְׁמַע מֵאַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה א]דְּאֵין לְהַחְמִיר (לו) לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. אֲבָל בְּחַיֵּי אָדָם (שם) כָּתַב דְּאֵין לְהָקֵל רַק לְצֹרֶךְ מִצְוָה, וְכֵן מִשְׁמַע מֵאֵשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן (י"ח) [י"ט] שֶׁאֵין לְהָקֵל בָּזֶה, וְשָׁכֵן הִכְרִיעַ הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן תקט"ו (ד"ה ואם הוא): ח (לד) שֶׁאֵין בּוֹ חֲשָׁשׁ. כְּגוֹן דְּבָרִים אֲחֵרִים שֶׁאֵין שַׁיָּךְ בָּהֶם צִידָה וּלְקִיטָה, אוֹ אֲפִלּוּ בָּהֶנֵּי אֶלָּא שֶׁנִּצּוֹדוּ וְנִלְקְטוּ בְּשַׁבָּת כַּנַּ"ל (ס"ק כד), וּכְדִלְקַמָּן סִימָן תקט"ו (ס"ה): (לה) מֻתָּר. הַיְנוּ אַף בַּאֲכִילָה, וַאֲפִלּוּ לְהָאוֹסְרִין בְּסָעִיף ד' בְּכָל הַמְּלָאכוֹת שֶׁל אֲכִילָה שֶׁעָשָׂה הָאֵינוֹ יְהוּדִי בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ, בְּאִסּוּר תְּחוּמִין שָׁרִי, וְאַף בְּתְחוּמִין דִּשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל וּכְדִלְקַמָּה (ס"ק מא): (לו) מֻתָּר לְמַטָּה. דְּהָא מֻחְמַת עַצְמָן אֵין בָּהֶן אִסּוּר מְקַצֶּה שֶׁלֹּא נִצּוֹדוּ בְּשַׁבָּת, וְאַף דְּבַאֲכִילָה אָסוּרִין לְיִשְׂרָאֵל אַחַר [הָרא"ש] (ביצה פ"ג סי' ב): (לז) אֲבָל לֶאֱכֹל אָסוּר וְכוּ'. וְאִם הֵבִיאוֹ בִּשְׁבִיל שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שְׁנֵי דְּבָרִים, (לח) אֲסוּרִין לְהַחֲלִיק כְּדֵי לְהַתִּיר בַּאֲכִילָה, דְּאִם יִהְיוּ מֻתָּרִין יָבֹאוּ לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְכַתְּחִלָּה לְהָבִיא לָהֶם. וְלִמְכֹּר לְאַחֵר שֶׁלֹּא הוּבָא בִּשְׁבִילוֹ מֻתָּר, [וְהֵיְנוּ בְּאֹפֶן הַהֶתֵּר הַמְבֹאָר בְּסִימָן שכ"ג (סעיפים א-ד)], וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַרְוִיחַ לְמִכֹּר בְּזִלְזוּל מִמַּה שֶׁלָּקַח [כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט)]: (לח) לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ. וּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן תקט"ו (ס"ה) דְּהוּא הַדִּין לִבְנֵי בֵּיתוֹ דְּאָסוּר, [וְהוּא הַדִּין לְאוֹרְחִים שֶׁהָיוּ מְזֻמָּנִים אֶצְלוֹ בְּשַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מז)]. וְאִם הֵבִיא לְמִכֹּר בְּעִיר שֶׁרֻבָּהּ יִשְׂרָאֵל, אָסוּר לַכֹּל, דִּבְשָׁבִיל כֻּלָּם הֵבִיא, וּבְעִיר שֶׁרֻבָּהּ אֵינָם יְהוּדִים כָּתוּב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ שָׁם (ס"ו) דְּמֻתָּר, וְעַיֵּן שָׁם בְּמֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק כב). וְדַע דְּאִם הוּבָא בְּסְפִינָה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה שָׁרֵי דְּאֵין תְּחוּמִין לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה [מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק טו)], וְעַיֵּן בְּסִימָן ת"ד (ס"א) דְּהַיְנוּ בַּיַּבָּשָׁה בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְגַם לֹא הָיָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה פַּעַם אֶחָד, דְּאִם הָיָה לְמַטָּה פַּעַם אֶחָד וְיָצָא מִשָּׁם חוּץ לַתְּחוּם, אַף שֶׁהָיָה אַחַר כָּךְ כָּל הַדֶּרֶךְ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, וְכָל שֶׁכֵּן אִם הָיָה בַּיַּבָּשָׁה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אָסוּר לְטַלְטֵל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, עַיֵּן שָׁם: (לט) בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ. הַכֹּל לְפִי הָעִנְיָן שֶׁנַּעֲשָׂה מְלָאכָה בְּשַׁבָּת, דְּאִם הֵבִיא הָאֵינוֹ יְהוּדִי דֶּרֶךְ רְכִיבָה עַל הַסּוּס, צָרִיךְ לְשַׁעֵר גַּם כֵּן בְּאֹפֶן זֶה. וְאִם הֵבִיא מִמָּקוֹם רָחוֹק הַרְבֵּה וְשָׁהָה שְׁלֹשָׁה יָמִים, אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין רַק יוֹם אֶחָד כְּנֶגֶד הַזְּמַן שֶׁהָלַךְ בְּשַׁבָּת. וְהֵיְנוּ בִּירִידָה מֵאֵיזֶה מָקוֹם הֵבִיא, מִשְׁעַרִינַן לְעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוֹ בַּיּוֹם, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהַמְתִּין שִׁעוּר הַהֲבָאָה לְמֶחָר בַּיּוֹם. (מ) וְיֵשׁ אוֹמְרִים וְכוּ'. לְפִי שֶׁאֵין רְגִילוּת לְהָבִיא בַּלַּיְלָה מִמָּקוֹם רָחוֹק, וְאִם כֵּן אַכַּתַּי נֶהֱנָה הַיִּשְׂרָאֵל בְּמַה שֶׁהֵבִיאוֹ בַּיּוֹם, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהַמְתִּין שִׁעוּר כְּשֶׁהֵיא תּוֹךְ הַתְּחוּם אֶלָּא שֶׁלֹּקְטוֹ אוֹ צָדוֹ בְּשַׁבָּת, גַּם לְדַעָה זוֹ סַגִּי לְהַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ בַּלַּיְלָה. וְכָתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (ס"ק יח) דְּהַיְנוּ שֶׁל שְׁלֹמָה (ביצה פ"ג סי' ח) פָּסַק כִּסְבָרָא רִאשׁוֹנָה לְהָקֵל, ב]וְכֵן מִסְתַּבֵּר דְּאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה, דְּהָא לְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַשֵּׁנִי מַתִּירִין לְגַמְרֵי, וְכָל שֶׁכֵּן לְצֹרֶךְ אוֹרְחִים אוֹ שֶׁאֵר דָּבָר מִצְוָה בְּרִבְדֵי יֵשׁ לְהָקֵל, (מא) וְלָאֲחֵרִים מֻתָּר. דְּבִתְחוּמִין דְּרַבָּנָן לֹא אָסְרוּ לָאֲחֵרִים רַק לְמִי שֶׁהוּבְאוּ בְּשַׁבִּילוֹ, וְכֵן בְּשְׁאָר אִסּוּר דְּרַבָּנָן כְּדִלְקַמָּה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

וְכֵן הוּא בְּהָרִיא בְּרַמְבַּ"ן בְּמִלְחֶמֶת פֶּרֶק שׁוֹאֵל (סה: ד"ה אמר הכותב): (נה) דְּאַף דְּבָעְלְמָא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אִסּוּר, סְבִירָא לְהוּ דְּבָזֶה דְּעִקַּר הָאִסּוּר הוּא מִשּׁוּם גְּזֵרָה, לֹא גָּזְרוּ רַבָּנָן בִּסְפֵקָא אַף דְּיֵשׁ לוֹ מַתִּירִין [הַגְּרַ"ז (שם)]: (נו) אֲבָל בִּשְׁאָר סְפֵקוֹת דְּאֵין בָּהֶם סְפֵק מַקָּצֶה, לְדִידְהוּ גַּם בְּשַׁבָּת גּוּפָא מֻתָּר, כֵּן כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן זֶה (ד"ה ואם ספק) דְּיֵשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה קַאֵי לִשִׁיטַת רַשְׁ"י (קנא. ד"ה ושמואל) דְּמַתִּיר בְּסָפֵק כְּשְׁמוּאֵל. וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"א דְּדַעָה זוֹ הִיא דַּעַת רַשְׁ"י וְסִיעָתוֹ דְּמַתִּירִין בְּסָפֵק, וּמַה שֶּׁאָסוּר בְּשַׁבָּת גּוּפָא, כָּתַב דִּמְשׁוּם דְּהוּא סָפֵק מוּכָן כַּלֵּי עַלְמָא מוֹדוּ דְּאָסוּר בְּשַׁבָּת וְכִדְאִיתָא בְּהָרִיא בְּגִמְרָא (ביצה כד:). וְצָרִיךְ לוֹמַר לְדִידְהוּ דְּהַחְמִירוּ בּוֹ מִשְּׁאָר סְפֵקוֹת, וְכֵן הוּא בְּהָרִיא בְּסְמ"ג (לאוין סה) הוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן תקט"ו (ד"ה ואם הוא), וְלָכֵן אֵינוֹ מֻתָּר בָּזֶה אֶלָּא בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"י) אסר בספק עד בכדי שיעשו. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ג) כתב שיש לחוש לדבריהם לענין שבת. אבל לענין יום טוב יש להקל, ואף לענין שבת יש להקל לצורך אורחים או שאר סעודת מצוה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בִּשְׁבִילוֹ (מב) * מֻתָּר לָעָרֹב מִיָּד. [ח]וְהָא דְּשָׁרֵי לְיִשְׂרָאֵל לְטַלְטֵל, אֲפִלּוּ כְּשֶׁהֵבִיאוּ הָאֵינוּ יְהוּדִי לַעֲצָמוֹ, דַּוְקָא בְּמָקוֹם שֶׁרְוִי עִמּוֹ בָּעִיר, אֲבָל אֵינוּ יְהוּדִי הַשָּׁרוּי עִמּוֹ בָּעִיר, וּפְרוֹת הַמְצוּיִים בָּעִיר, (מט) אֵין לָחֹשׁ מִפְּקֵק, (נ) וַאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ לְאֵינוּ יְהוּדִי (יד) * שְׁנֵי בָּתִּים, וְאֶחָד מֻתָּם בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, תּוֹלִין לְהָקֵל וּמֻתָּר לֶאֱכֹל אֲפִלּוּ לְמִי שֶׁהוּבְא בְּשִׁבְילוֹ: י * [ג]אֵינוּ יְהוּדִי שֶׁמְּלָא מַיִם לְבָהֲמָתוֹ מִבּוֹר שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים, מֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל * לְהַשְׁקוֹת מֵהֶם בְּהֶמְתּוֹ, [ד]וְהוּא (נא) שֶׁאֵין הָאֵינוּ יְהוּדִי מַכִּירוֹ, דְּלֵילָא לְמֵיחַשׁ שֶׁמָּא יַרְבֶּה בְּשִׁבְילוֹ, וְאִם מִלָּא לְצָרְכּוֹ בַּהֲמַת יִשְׂרָאֵל, אָסוּר (נב) [ה]בְּכָל מִינֵי תַּשְׁמִישׁ (נג) אֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל אַחֵר, יְוְאִם מִלָּא מִבּוֹר רְשׁוּת הַיָּחִיד (נד) לְכַרְמְלִית, מֻתָּר לְאַחֵר שֶׁלֹּא מִלָּא בְּשִׁבְילוֹ. הַגָּהָה: וְיֵשׁ מְקִלִּין וְאוֹמְרִים בְּשָׁרָב (כ״ב) [ט״ז] (סי׳ תד) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

ת רַ״ן (שם). א רא״ש פֶּרֶק ד׳ דְּעֵירוּבִין (סי׳ י׳). ב הַרַשְׁבָּ״א (בשבת כד: ד״ה אמר ר״פ) לְשִׁיטַת הָרִי״ף (סה.) וְהַגְּאוֹנִים וְכֵן כָּתַב הָרַ״ן בְּפֶרֶק (ב׳) [ג׳] דְּבִיצָה (יג: ד״ה ומיהו) וּבְפֶרֶק (כ״ב) [ג״] דְּשַׁבָּת (סה. ד״ה תמצא) וְהָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ב׳ מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב (ה״י). ג שַׁבָּת קכ״ב (ע״א) מִשְׁנָה. ד שָׁם הָרִי״ף בְּפֶרֶק ג׳ דְּבִיצָה (יג: ד״ה אבל), וּכְמַסְקָנַת הַתּוֹסָפוֹת (קכב: ד״ה משקה). וְהָרֹא״שׁ (פט״ו סי׳ יב). ו תּוֹסָפוֹת שָׁם (ביצה) כ״ה (ע״א ד״ה הבא) וְכֵן כָּתַב הַמְּרַדְּכִי בְּפֶרֶק (כ״ב) [ט״ז] (סי׳ תד).

בַּאֵר הֵיטֵב

אֲבָל לְעָרֹב מֻתָּר מִיָּד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ז׳ סָעִיף ח׳, מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״כ): (יד) שְׁנֵי בָּתִּים. עַיֵּן ט״ז (סק״ו) שֶׁהָעֲלָה דְּאִם יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי בָּתִּים חוּץ לַתְּחוּם וְאֶחָד תּוֹךְ הַתְּחוּם (בִּיצה פ״ג סי׳ ח) פָּסַק כְּסִבְרָא רִאשׁוֹנָה, וְעַיֵּן מְגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח): מ (יג) אָסוּר. וּלְפִי זֶה אֲפִלּוּ סָפֵק אִם הוּבָא בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל, וְעַיֵּן סָעִיף ד׳. וְהַאי אָסוּר פָּרוּשׁ בּוֹ בְּיוֹם.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּסָעִיף י׳, [וְאִם הֵבִיא גַּם דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים עַיֵּן לְקַמָּן סָעִיף (י״ד) [ט״ו] סָעִיף קָטָן ע״ה], וַאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּמִין דִּשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל לְהַסּוֹבְרִין דְּהַיְינוּ דְּאוֹרַיְתָא, (מג) כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מִפְרָשׁ בַּקְּרָא לֹא הֶחְמִירוּ בּוֹ [מָגֵן אַבְרָהָם בְּשֵׁם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ פג) בְּסִימָן תקט״ו (ס״ק יח)]: (מב) מֻתָּר לָעָרֹב מִיָּד. דְּסָבִירָא לְהוּ (מד) דְּבְאַסּוּרֵי דְּרַבָּנָן אֵין צָרִיךְ לְהַחְמִיר בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ אַף לְמִי שֶׁהוּבָא בְּשִׁבִּילוֹ. וּלְדִינָא יֵשׁ לְהַחְמִיר כְּסָבְרָא רִאשׁוֹנָה [אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז) בְּשֵׁם בַּ״ח (ס״ו) וּמַהֲרַשַׁ״ל (ים של שלמה שם), וְכָתַב (מה) שֶׁכֵּן מַשְׁמַע מִשְׁתַּמֵּת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְקַמָּן סִימָן תקט״ו (ס״ה)], וְכָל שֶׁכֵּן בְּתְחוּמִין דִּשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל, דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּהוּא דְּאוֹרַיְתָא: (מג) בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת. דְּכָל דָּבָר שֶׁיֵּצְא חוּץ לַתְּחוּם אָסוּר לְטַלְטֵל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, אַף שֶׁמֻּתָּר בַּאֲכִילָה בִּמְקוֹמָם, אִם לֹא בְּעִיר שֶׁמֻּקֶּפֶת מֵחִיצָה דְּנָחְשָׁב כָּל הָעִיר כְּאַרְבַּע אַמּוֹת: (מד) מֻקֶּפֶת חוֹמָה. וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁנִּתְקַן בְּצוּרַת הַפֶּתַח דַּחֲשִׁיב נַמִּי כָּל הָעִיר כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן בַּיִת וְחָצֵר דְּנָחְשָׁב כָּל הַהֶקֵּף כְּאַרְבַּע אַמּוֹת: (מה) וְהוּא שֶׁתְּהֵא מֻקֶּפֶת וְכוּ'. דְּאִם אֵינָהּ מֻקֶּפֶת לְדִירָה אוֹ שֶׁהֶנִּיחַ הָאֵינוּ יְהוּדִי בְּשָׁדָה אֵין לְהַחֲפֵץ רַק אַרְבַּע אַמּוֹת. וְאִם טִלְטֵל אוֹתוֹ אֶחָד אַמָּה אוֹ שְׁתַּיִם, שׁוּב אֵין רַשַּׁאי אַחַר לְטַלְטְלוֹ רַק עַד תַּשְׁלוּם אַרְבַּע אַמּוֹת [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק כה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (מו) וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן ת״א. הַיְנוּ דְּשָׁם כָּתַב לְכְאוֹרָה הַפֶּךְ זֶה(*), אֲבָל הַט״ז כְּבָר יָשַׁב שָׁם דְּלֹא סָתְרֵי אַהֲדָדֵי, עַיֵּן שָׁם: מ (מז) אִם הוּא סָפֵק וְכוּ'. וְאַף דִּסְפֵקָא דְּרַבָּנַן לְקֻלָּא, אָסוּר בָּזֶה מִשּׁוּם דְּהָוֵי דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין דְּאָפְשָׁר לְהַמְתִּין עַד עָרֹב וְכַנַּ״ל (ס״ק לב), [רַמְבַּ״ן בְּמִלְחָמוֹת פֶּרֶק (כ״ב) (כ״ג) (סה: ד״ה אמר הכותב) וְהָרַב הַמַּגִּיד (יו״ט פ״ב ה״ו), וְכֵן הָעְתִּיקוּ הָאַחֲרוֹנִים]: (מח) אָסוּר. סָתַם בָּזֶה כְּדַעַת הַגְּאוֹנִים דְּאוֹסְרִין בְּסָפֵק וְכֵן סָתַם בְּסָעִיף (ט״ו) [ט״ז], [וְדִלְא כְּדַעַת הַמְּתִירִים הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ולערב), וְהוּא דַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁבְּסָעִיף ז׳]. וְהֵנָּה אַף דִּלְדַעְתָּם אַף בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת אָסוּר בָּזֶה בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה, מִכָּל מָקוֹם הִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים [א]דִּלְעִנְיַן מוֹצָאֵי שַׁבָּת אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה, דְּהָא אֲפִלּוּ בְּוַדַּאי חוּץ לַתְּחוּם יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף ח׳, עַל כֵּן בְּסָפֵק עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַמַּתִּירִין: (מט) אֵין לָחֹשׁ מִפְּקֵק. שֶׁהַפְּרוֹת הָאֲלוּ הֲבִיאָן חוּץ לַתְּחוּם, דְּאַדְרַבָּא דְּאָמְרִינַן (מו) כָּאן נִמְצְאוּ כָּאן הָיוּ: (נ) וַאֲפִלּוּ וְכוּ'. וְאַף דְּבָזֶה יֵשׁ לְסַפֵּק שֶׁהֲבִיא מֵהַבַּיִת שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוּץ לַתְּחוּם, מִכָּל מָקוֹם תְּלִינַן לְהָקֵל, דְּעַד כָּאן לֹא אָסְרִינַן מִסֵּפֵק אֶלָּא בְּאֵינוּ יְהוּדִי שֶׁאֵין לוֹ דִּירָה כְּלָל בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, חִישִׁינַן דִּשְׁמָא חוּץ לַתְּחוּם הֵבִיאוּ בְּשַׁבָּת, אֲבָל בָּזֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּיִת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, לֹא מְסַפְקִינַן כְּלָל שֶׁמָּא הֵבִיאוּ מִחוּץ, דְּאָמְרִינַן דִּשְׁמָא חוּץ לַתְּחוּם הֵבִיאוּ בְּשַׁבָּת, וְכָאן נִמְצְאוּ כָּאן הָיוּ: י (נא) שֶׁאֵין הָאֵינוּ יְהוּדִי מַכִּירוֹ. דִּבְמַכִּירוֹ אַף שֶׁהָאֵינוּ יְהוּדִי עָשָׂה לְעַצְמוֹ אָסוּר, דְּגָזְרוּ שֶׁמָּא יַרְבֶּה הָאֵינוּ יְהוּדִי לִדְלוֹת בִּשְׁבִילוֹ, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף קָטָן ס״ו דַּאֲפִלּוּ בְּלָה שֶׁלֹּא בִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל אָסוּר, וְאַף עַל כָּל פָּנִים בָּעִינַן שֶׁיֵּדַע הָאֵינוּ יְהוּדִי שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְאוֹתָהּ הַמְּלָאכָה, דְּאִי נוֹכֵל לוֹמַר שֶׁיִּכָּנֵן לְהַרְבּוֹת בִּשְׁבִילוֹ בְּמַכִּירוֹ, וְעַיֵּן שָׁם עוֹד מַה שֶּׁכָּתוּב בָּזֶה: (נב) בְּכָל מִינֵי תַּשְׁמִישׁ. הַיְנוּ דְּלֹא מִבָּעְיָא לִשְׁתִיָּה דְּעִקָּרוֹ עוֹמֵד לְכָךְ בְּוַדַּאי אָסוּר, אֶלָּא אֲפִלּוּ שְׁאָר תַּשְׁמִישִׁין נַמִּי אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם [תּוֹסָפוֹת (קכב. ד״ה משקה)]: (נג) אֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל אַחֵר. דְּכֵיוָן (מז) דְּאִתְעֲבִיד בְּהוּ מְלָאכָה דְּאוֹרַיְתָא בְּשֵׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אָסוּר לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף ו׳, וַאֲפִלּוּ לָעָרֹב בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת יִהְיֶה אָסוּר עַד בִּכְדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁהוּת לִדְלוֹת חֲדָשִׁים וְכַנַּ״ל (שם): (נד) לְכַרְמְלִית. דְּאֵינוֹ אֶלָּא (מח) מְלָאכָה דְּרַבָּנָן, מֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת יִהְיֶה אָסוּר עַד בִּכְדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁהוּת לִדְלוֹת חֲדָשִׁים וְכַנַּ״ל (שם): (*) כוונתו לכאו׳ לרמ״א בסי׳ תרפ״ח ס״א וכן הט״ז שם בסק״ב, ויתכן שהיה לו גירסא אחרת ברמ״א כאן.

בַּאוּר הַלָּכָה

מִכָּל מָקוֹם דֵּי לָנוּ אִם נָקֵל בָּזֶה כִּשִׁיטַת רַשַׁ״י בְּסָפֵק גְּמוּר, וּכְגוֹן שֶׁנִּכַּר קְצָת בְּהַפֵּרוֹת עַצְמָן שֶׁגִּלְגְּלוּ מֵאָתְמוֹל, אֲבָל בְּסִתָּם פֵּרוֹת דִּלְדַעַת הָרַ״ן וְרַבֵּנוּ יוֹנָה הוּא כְּרַבָּנַי, אֲשֶׁר דַּיָּנִין לְהָקֵל, דְּהָלֹא הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע דְּפָסַק בְּלָאו הָכִי כְּדַעְתָּה הָרִאשׁוֹנָה דְּאוֹסֶרֶת אַף בְּסָפֵק גְּמוּר:

ח * מֻתָּר לָעָרֹב מִיָּד. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק מב), וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז) נִרְאֶה לִי דְּאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין אֶלָּא מַה שֶּׁדֶּרֶךְ לִרְכֹּב בְּיוֹם, כִּי בַּלַּיְלָה מִן הַסְּתָם לֹא רָכַב. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד) שֶׁכָּתַב עַל זֶה וְצָרִיךְ עִיּוּן, וּבְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק כא) הָאֲרִיךְ בָּזֶה וְכָתַב דְּאֵין דְּבָרָיו מְכֻרְחִין וְהַכֹּל לְפִי הַזְּמַן:

מ * שְׁנֵי בָּתִּים. עַיֵּן ט״ז (סק״ו) שֶׁמְּצַדֵּד דְּאִם הָיוּ שְׁנֵי בָּתִּים מִבַּחוּץ יֵשׁ לֶאֱסֹר, דְּרוֹב הוֹלְכִין אֹחַר הָרוֹב. וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַגְּרַ״א דְּהַשַּׁעַם בָּזֶה מְשׁוּם כְּאן נִמְצְאוּ, וְכָאן הָיוּ, וְהֵיינוּ כֵּיוָן דִּנְמְצְאוּ בְּתוֹךְ הָעִיר אָמְרִינַן דְּהָיוּ שָׁם, יֵשׁ לוֹמַר דְּבָזֶה אַף אִם הָיוּ שְׁנֵי בָּתִּים מִחוּץ לָעִיר מֻתָּר, דְּכָאן נִמְצְאוּ עַדַיִן מִפְּתָחָם קָרוֹב דְּאָזְלִינַן בֵּיהּ בָּתַר רוּבָּא, וְצָרִיךְ עִיּוּן. [ב]אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁגַּם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) מְצַדֵּד כְּמוֹ שְׁכָתַבְנוּ לְהָקֵל:

י * אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁמְּלָא וְכוּ'. עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כב) שׁוֹטֶה וְקָטָן שֶׁמִּלְאוּ מַיִם אֵין מֻתָּר רַק כְּשֶׁמִּלְאוּ לְצָרְכּוֹ יִשְׂרָאֵל אָסוּר, וּבְעֵינַן לְמוֹצְאֵי שַׁבָּת בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כְּמוֹ בְּאֵינוֹ יְהוּדִי, פְּרִי מְגַדִּים. אַף זֶה נִרְאֶה דְּעַדַיִן מֵאֵינוֹ יְהוּדִי דְּאֲפִלּוּ בְּמִכִּירוֹ מֻתָּר, דְּלֹא חִיְישִׁינַן בְּהוּ שֶׁמָּא יַרְבֶּה בִּשְׁבִילוֹ: * לְהַשְׁקוֹת מֵהֶם בְּהֶמְתּוֹ. בְּמִשְׁנָה (ס״ק כב) אֵיתָא מִשְׁקֶה אַחֵרִים יִשְׂרָאֵל, וּפְרָשׁ רַשַׁ״י (ד״ה מאכיל) הוּא דְּנָקֵט אַחֵרִים דְּנִכְּר דְּמִלֹּא הָאֵינוּ יְהוּדִי לְצָרְכּוֹ עַצְמוֹ. וְהֵבִיאוּ בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר עַיֵּן שָׁם עוֹד, וְנִרְאֶה פָּשׁוּט דְּרַשַׁ״י אֵירֵי בְּסִתָּמָא דְּלֹא יָדְעִינַן כַּוָּנָתוֹ, וּמִזֶּה יֵשׁ הַכֹּר שֶׁעָשָׂה לְכַתְּחִלָּה לְצָרְכּוֹ עַצְמוֹ וְשָׁרִי, אֲבָל אִי יָדְעִינַן שֶׁעָשָׂה לְצָרְכּוֹ עַצְמוֹ מֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל חֵלֶק לַהֲנוֹת מִזֶּה, וּבָזֶה נִיחָא מַה שֶּׁפָּתְמוּ כָּל הַפּוֹסְקִים בָּזֶה וְלֹא הֵבִיאוּ דִּבְרֵי רַשַׁ״י, דְּהֵם אֵירֵי בְּיָדְעִינַן:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

לְהַצְרִיךְ בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ בְּיוֹם דַּוְקָא: (מג) בְּרַ״ן פֶּרֶק אֵין צָדִין (ביצה יג: ד״ה ופירוש) כָּתַב הַטַּעַם בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן (במלחמות שם ד״ה אמר הכותב אדקפתא) מִשּׁוּם דְּתִחוּמִין אֵין שָׁוֶה לְכֹל, דְּמֵה שֶׁלָּזֶה הוּא חוּץ לְתְחוּמוֹ לָזֶה הוּא תּוֹךְ תְּחוּמוֹ, וְעַל כֵּן לֹא אָסְרוּ לָאֲחֵרִים: (מד) כֵּן מַשְׁמַע בְּרֹא״שׁ בֵּיצָה (פ״ג סי׳ ב) דְּלָאו דַּוְקָא בְּתִחוּמִין דְּהוּא הַדִּין בְּשָׁאר אִסּוּרֵי דְּרַבָּנָן: (מה) הֵיינוּ מִדְּלֹא הִזְכִּיר כְּלָל שָׁם לָדַעַת זוֹ, וְזֶה יֵשׁ לְהַשִּׁיב קְצָת דְּשָׁם לֹא רָצָה לְהָקֵל דִּכְלָאו הָכִי הַכָּל שָׁם כְּמַשְׁמָעוֹ יוֹם טוֹב שֵׁנִי. אֲבָל הָאֱמֶת הוּא כֵּן, דְּכָל הַפּוֹסְקִים הָרִי״ף (הובא בתמים דעים סי׳ קכב) וְהָרַמְבַּ״ם (יו״ט פ״ב ה״י, ע״י״ש) וְסֵפֶר הַתְּרוּמָה (סי׳ רנא) וּסְמַ״ק (לארוך סה. שרשי ועניני מלאכות) וּסְמַ״ג (לאוין סה. שרשי ועניני מלאכות) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים כְּתָבוּ בְּהַגְהוֹת אוֹת טו) וּמְרְדְּכַי (שם) וְרַמְבַּ״ן בְּמִלְחָמוֹת פֶּרֶק שׁוֹאֵל (סה: ד״ה אמר הכותב) וְרַשְׁבָּ״א (בחשובה ח״א סי׳ לט) הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן תקט״ו (ד״ה ולערב), כֻּלָּם פָּסְקוּ לְהַחְמִיר וְכִפְשָׁטָיו דְּסוּגְיָא לְעִנְיַן חֲלִילִין (קנא.), וְדַעַת ר״י (ביצה כד: בתוס׳ ד״ה ולערב) וְהָרֹא״שׁ (שם) יְחִידָאֵי נִינְהוּ לְגַבַּיְיהוּ: מ (מו) הַגְּרַ״א בְּשֵׁם כַּמָּה רִאשׁוֹנִים, וּמַיְשֵׁב בָּזֶה דִּבְרֵי הַמְחַבֵּר, דְּלֹא כְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (סוכה תקטו אות ד) שְׁנִתְקַשָּׁה בָּזֶה: י (מז) לְבוּשׁ וְט״ז (סק״ח): (מח) וְסָתַם בָּזֶה דְּלֹא כְּהַיֵּשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁהוּבָא בְּרַ״ן (מו. ד״ה ואיכא) דְּדַוְקָא בְּתְחוּמִין הַתִּירוּ לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר וְלֹא בְּשָׁאר אִיסּוּרָא דְּרַבָּנָן, וּדְלֹא כְּהָעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ט טז) וְהַחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל סג סי״ז) שֶׁהֵבִיאוּ לְרָעָה זוֹ, דְּהוּא נֶגֶד סְתִימַת הַמְחַבֵּר, וּכְבָר הִקְשָׁה

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (סי״ד) אסר בספק תחומין עד בכדי שיעשו. ב] ובשו״ע הרב (סט״ו) אסר ביש לו שני בתים מחוץ לתחום ואחד תוך התחום.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah